

FRANCHISE VE DAĞITIM
HUKUKU
TMK M. 2 · TTK M. 122
YARGITAY HGK · 11. HD
EKİM 2026

Franchise Sözleşmelerinde Marka Kimliği ve Haklı Fesih

Brand Identity and Termination for Just Cause in Franchise Agreements

UĞURCAN TEKİN, LL.M. · ORTAK, AVUKAT / PARTNER, ATTORNEY AT LAW

BEYZA ERDEMİR · AVUKAT / ATTORNEY AT LAW

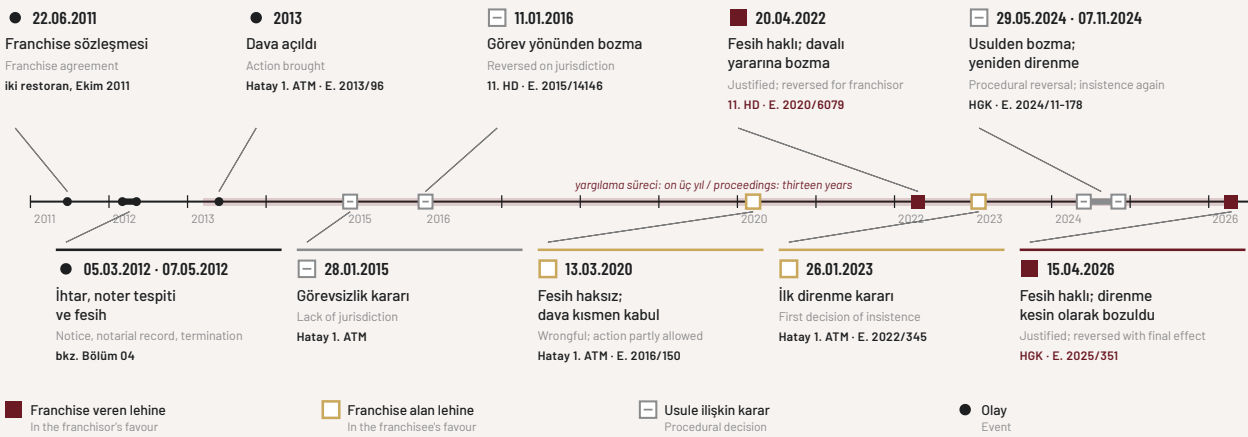
İşbu makale, franchise alanın kurumsal personel kıyafetine ilişkin talimatlara aykırı davranmasının franchise veren bakımından haklı fesih sebebi oluşturup oluşturmadığını, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 15.04.2026 tarihli ve E. 2025/351, K. 2026/249 sayılı kararı çerçevesinde incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Makalede önce franchise sözleşmesinin hukuki niteliği ile franchise alanın talimatlara uyma ve denetime katılma borçları, ardından marka kimliğinin bir parçası olarak personel kıyafeti, haklı fesih kavramı ve feshin haklı veya haksız olmasının tarafların talepleri üzerindeki etkisi ele alınmakta; son olarak kararın ispat, sözleşme tasarımı ve görevli mahkeme bakımından uygulamaya yansımaları değerlendirilmektedir.

Kıyafet kuralının sözleşmede açıkça düzenlendiği, aykırılığın tutanak ve noter tespitiyle belgelendiği ve ihtar rağmen sürdürüldüğü bir olayda Hukuk Genel Kurulu, franchise verenin feshini haklı bulmuş ve franchise alanın davasının reddi gerektiğini kabul etmiştir.

This article has been prepared with a view to examining, in the light of the decision of the Assembly of Civil Chambers of the Court of Cassation dated 15 April 2026 (E. 2025/351, K. 2026/249), whether a franchisee's failure to comply with instructions on corporate staff uniforms constitutes just cause for termination by the franchisor. The article first addresses the legal nature of the franchise agreement and the franchisee's duties to follow instructions and to submit to inspection, and then examines staff uniforms as part of brand identity, the concept of termination for just cause and the effect of a justified or wrongful termination on the parties' claims; finally, it assesses the practical implications of the decision for evidence, contract drafting and the competent court.

In a case where the uniform rule was expressly set out in the agreement, the breach was documented by inspection reports and a notarial determination and continued despite a formal notice, the Assembly of Civil Chambers held the franchisor's termination justified and accepted that the franchisee's action ought to be dismissed.

ON BEŞ YILLIK UYUŞMAZLIK: SÖZLEŞMEDEN HUKUK GENEL KURULU KARARINA / A FIFTEEN-YEAR DISPUTE: FROM THE AGREEMENT TO THE DECISION OF THE ASSEMBLY

GİRİŞ · INTRODUCTION

Küreselleşen ticari hayatta geleneksel işletme yapılarının yerini büyük ölçüde modern pazarlama ve dağıtım ağları almıştır. Bu dönüşümün önemli yapı taşlarından biri olan franchise sistemi, franchise verenin denemiş iş modelini, know-how birikimini, tescilli markasını ve kurumsal kimlik unsurlarını belirli bir organizasyonel standart çerçevesinde bağımsız tacirler eliyle geniş kitlelere ulaştırmasını sağlamaktadır.

In an increasingly global commercial world, traditional business structures have largely given way to modern marketing and distribution networks. The franchise system, one of the important building blocks of this transformation, enables the franchisor to bring its proven business model, accumulated know-how, registered trade mark and corporate identity elements to a wide public through independent traders, within the framework of a defined organisational standard.

Franchise sisteminin ticari başarısı, sistem içinde faaliyet gösteren her bağımsız işletmede sıkı bir yeknesaklığın sağlanmasına dayanmaktadır. Müşterinin belirli bir marka altında faaliyet gösteren işletmelerden hangisine giderse gitsin aynı kalite, hijyen, konsept ve standartta hizmet alacağına dair inancı, sistemin ekonomik temelini oluşturmaktadır. Bu kurumsal bütünlük ve tüketici güveni; menü reçetelerinden işletme donanımına, ambalajdan servis personeline giydirilen tek tip logolu kurumsal kıyafetlere kadar uzanan geniş kapsamlı talimatlarla tesis edilmektedir.

Buna karşın uygulamada, bağımsız tacir olarak kendi ad ve hesabına hareket eden franchise alanların, operasyonel bağımsızlıklarını öne sürerek franchise verenin kurumsal standartlarına, görsel konseptine veya personel kıyafetine ilişkin talimatlarına direnç gösterdikleri görülmektedir. Bu tür ihlallerin basit bir sözleşmeye aykırılık mı oluşturduğu, yoksa sürekli borç ilişkisinin temelindeki güven ilişkisini zedeleyerek sözleşmenin haklı nedenle feshine imkân mı verdiği uygulamada tartışmalıdır.

Bu makalede franchise sözleşmesinin hukuki niteliği, franchise alanın talimatlara uyma ve denetime katılma borçları ile marka kimliğinin asli bir parçası olan personel kıyafeti standartlarına aykırılığın haklı fesih bakımından doğurduğu sonuçlar, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 15.04.2026 tarihli ve E. 2025/351, K. 2026/249 sayılı kararı ("Karar") çerçevesinde, öğreti ve içtihat ışığında ele alınmaktadır.

The commercial success of the franchise system rests on strict uniformity being maintained in every independent business operating within it. The customer's belief that, whichever outlet operating under a given brand they visit, they will receive service of the same quality, hygiene, concept and standard forms the economic foundation of the system. This corporate integrity and consumer confidence are established through wide-ranging instructions extending from menu recipes and business equipment to packaging and the uniform, logo-bearing corporate clothing worn by service staff.

In practice, however, franchisees acting in their own name and for their own account as independent traders are seen to resist the franchisor's corporate standards, visual concept or instructions on staff clothing by invoking their operational independence. Whether such breaches amount to a simple breach of contract or, by undermining the relationship of trust underlying a continuing obligation, permit termination of the agreement for just cause is a matter of debate in practice.

This article examines the legal nature of the franchise agreement, the franchisee's duties to follow instructions and to submit to inspection, and the consequences, for the purposes of termination for just cause, of a breach of staff uniform standards forming an integral part of brand identity, in the light of legal scholarship and case law and within the framework of the decision of the Assembly of Civil Chambers of the Court of Cassation (the "Assembly") dated 15 April 2026, E. 2025/351, K. 2026/249 (the "Decision").

01

Franchise Sözleşmesinin Hukuki Niteliği ve Asli Borçlar

The Legal Nature of the Franchise Agreement and the Principal Obligations

Tanım, Unsurlar ve Hukuki Mahiyet

Franchise sözleşmesi mevzuatımızda tanımlanmamış olmakla birlikte öğretide ve yargı kararlarında pek çok tanıma yer verilmiştir (Aksu, s. 303-304). Öğretideki bir tanıma göre franchise sözleşmesi, franchise verenin sahibi olduğu üretim, işletme ve pazarlama gibi maddî olmayan haklar üzerinde franchise alana kullanma hakkı tanınmasıdır (Gürzumar, s. 10'dan aktaran Aksu, s. 303). Bir başka tanıma göre ise franchise sözleşmesi, bir mal veya hizmetin sürüm ile dağıtımını konu alan ve maddî olmayan hakların kullanımını ücret karşılığında franchise alana veren sözleşmedir (Kırca, s. 19-20'den aktaran Aksu, s. 304; aynı tanım için Karar, prg. 16).

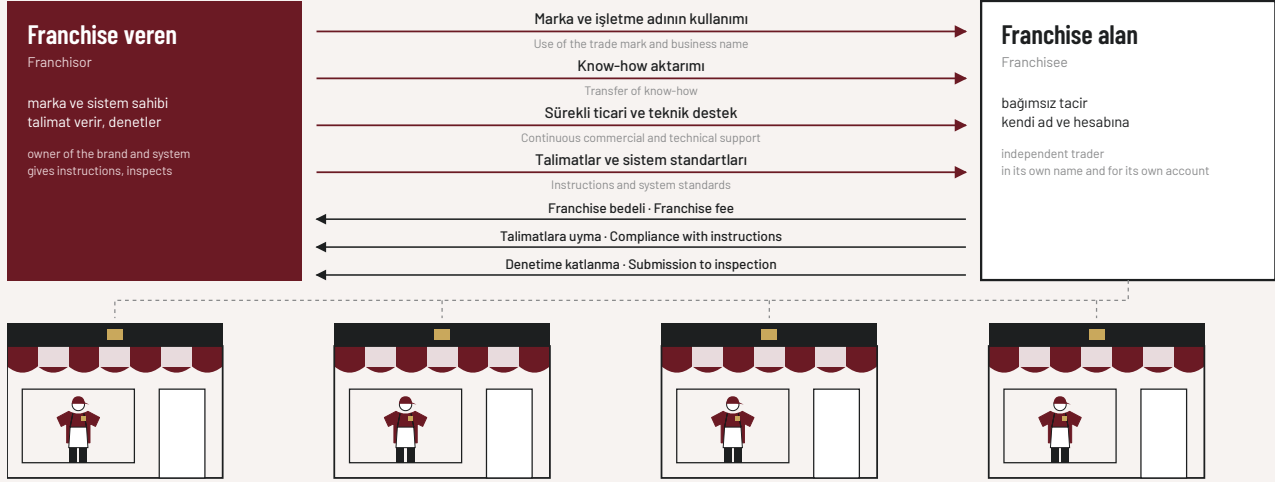
Franchise sözleşmesi, franchise veren ve franchise alan olmak üzere iki taraftan oluşan, her iki tarafa borç yükleyen, sürekli borç ilişkisi doğuran ve münferit işlemleri belirleyen bir çerçeve sözleşme olarak nitelendirilmektedir; ancak çerçeve sözleşme niteliği öğretide tartışmalıdır (Yargıtay HGK, 16.05.2019, E. 2017/11-60, K. 2019/579; Saral, s. 32-34; Aksu, s. 303-304). Rekabet Kurulunun mülga 1998/7 sayılı Franchise Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin 3/b maddesindeki tanıma göre ortak bir marka veya işletme adının kullanılması ve tesislere yeknesak bir görünüm verilmesi, know-how aktarımı ve franchise alanın sözleşme süresince sürekli olarak desteklenmesi bu sözleşmenin çekirdek unsurlarını oluşturmaktadır (Saral, s. 16; Karar, prg. 18). Tebliğ, dikey anlaşmalara ilişkin 2002/2 sayılı Tebliğ ile yürürlükten kaldırılmıştır (Karar, prg. 19).

Definition, Elements and Legal Nature

Although the franchise agreement is not defined in Turkish legislation, numerous definitions have been offered in legal scholarship and case law (Aksu, pp. 303-304). According to one scholarly definition, a franchise agreement is the grant by the franchisor to the franchisee of a right to use intangible rights owned by the franchisor, such as production, operation and marketing rights (Gürzumar, p. 10, cited in Aksu, p. 303). According to another, it is an agreement concerning the marketing and distribution of goods or services under which the use of intangible rights is granted to the franchisee in return for a fee (Kırca, pp. 19-20, cited in Aksu, p. 304; for the same definition, see the Decision, para. 16).

The franchise agreement is characterised as a framework agreement between two parties, the franchisor and the franchisee, which imposes obligations on both sides, gives rise to a continuing obligation and determines individual transactions; its character as a framework agreement is, however, disputed in legal scholarship (Assembly of Civil Chambers, 16.05.2019, E. 2017/11-60, K. 2019/579; Saral, pp. 32-34; Aksu, pp. 303-304). Under the definition in Article 3(b) of the Competition Board's repealed Block Exemption Communiqué No. 1998/7 on Franchise Agreements, the use of a common trade mark or business name and the uniform appearance of premises, the transfer of know-how and continuing support to the franchisee throughout the term of the agreement form the core elements of this agreement (Saral, p. 16; the Decision, para. 18). The Communiqué was repealed by Communiqué No. 2002/2 on vertical agreements (the Decision, para. 19).

FRANCHİSE İLİŞKİSİNİN YAPISI: KARŞILIKLI EDİMLER VE TÜKETİCİNİN GÖRDÜĞÜ SİSTEM / THE STRUCTURE OF THE FRANCHISE RELATIONSHIP: RECIPROCAL PERFORMANCE AND THE SYSTEM THE CONSUMER SEES

Çerçeve sözleşme · sürekli borç ilişkisi · karma veya kendine özgü nitelik
Framework agreement · continuing obligation · mixed or sui generis characterTüketicinin gördüğü: her şubede aynı marka, aynı görünüm, aynı standart
What the consumer sees: the same brand, appearance and standard at every outlet

ŞEMATİK ÇİZİM: EDİMLER KARAR'IN 16 NCİ PARAGRAFINDAN VE MÜLGA 1998/7 SAYILI TEBLİĞ M. 3/B'DEN ALINMIŞTIR / SCHEMATIC: OBLIGATIONS TAKEN FROM PARA. 16 OF THE DECISION AND ART. 3(B) OF REPEALED COMMUNIQUÉ NO. 1998/7

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda ("TTK") doğrudan düzenlenmeyen franchise sözleşmesi, kanunda düzenlenmemiş (isimsiz) sözleşmeler arasında yer almaktadır. Öğretide ve yargı kararlarında çoğunlukla kendine özgü bir sözleşme veya bünyesinde satış, hizmet, vekâlet, acentelik, ürün kirası, lisans ve know-how unsurlarını barındıran karma nitelikli bir sözleşme olarak nitelendirilmektedir. Bu yapı uyarınca taraflar arasındaki uyumsuzluklarda öncelikle sözleşme hükümleri uygulanmakta; boşluk bulunması hâlinde uyumsuzluğun temas ettiği sözleşme tipinin kurallarına dürüstlük kuralı gözetilerek başvurulmakta, gerektiğinde 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun ("TMK") 1 inci maddesi uygulanmaktadır (Karar, prg. 20-21).

Talimatlara Uyma ve Denetime Katılma Borcu

Franchise ilişkisinde franchise alan, hukuki ve mali açıdan bağımsız bir teşebbüs olarak kendi ad ve hesabına hareket etmektedir. Bu ticari bağımsızlık, işletme faaliyetlerinde sınırsız bir serbesti anlamına gelmemektedir. Tüketici nezdinde aynı işletmenin parçaları olma algısını doğuran ortak marka, amblem ve işletme konsepti, franchise verenin belirlediği kuralların uygulanmasını zorunlu kılmaktadır (Karar, prg. 22-23).

Franchise verenin talimat verme yetkisi, sistemin yeknesaklığını koruma ve tüketiciye her şubede aynı lezzet, kalite ve hijyen güvencesini sunma amacına yöneliktir. Talimatlar, ürünlerin hazırlanış reçetelerinden işletmenin dekorasyonuna, ambalaj malzemelerinden işletmede çalışan personelin hijyen ve kıyafet standartlarına kadar uzanabilmektedir (Karar, prg. 24).

Talimatlara uyma borcunun doğal uzantısı olarak franchise alan, franchise verenin denetimlerine katılma yükümlülüğü altındadır. Sisteme girmekle bu kuralları kabul eden franchise alanın denetimleri engellemesi veya sonuçsuz bırakması, TMK'nın 2 nci maddesinde düzenlenen dürüstlük kuralı ve sadakat borcuyla bağdaşmamaktadır (Karar, prg. 25).

Not being directly regulated in the Turkish Code of Obligations No. 6098 or the Turkish Commercial Code No. 6102 ("TCC"), the franchise agreement falls among contracts not regulated by statute (innominate contracts). In legal scholarship and case law it is mostly characterised either as a contract of its own kind or as a mixed contract combining elements of sale, service, mandate, agency, lease of productive property, licence and know-how. Accordingly, in disputes between the parties the provisions of the agreement apply first; where there is a gap, the rules of the contract type to which the dispute relates are applied with due regard to the principle of good faith and, where necessary, Article 1 of the Turkish Civil Code No. 4721 ("Civil Code") is applied (the Decision, paras. 20-21).

The Duty to Follow Instructions and to Submit to Inspection

In a franchise relationship the franchisee acts in its own name and for its own account as a legally and financially independent undertaking. This commercial independence does not mean unlimited freedom in the operation of the business. The common trade mark, emblem and business concept, which create the perception among consumers that the outlets are parts of the same business, make it necessary to apply the rules laid down by the franchisor (the Decision, paras. 22-23).

The franchisor's power to give instructions serves the purpose of preserving the uniformity of the system and offering consumers the same assurance of taste, quality and hygiene at every outlet. Instructions may extend from the recipes for preparing products and the decoration of the premises to packaging materials and the hygiene and clothing standards of the staff employed at the business (the Decision, para. 24).

As a natural extension of the duty to follow instructions, the franchisee is under an obligation to submit to the franchisor's inspections. A franchisee which has accepted these rules by joining the system and then obstructs inspections or renders them ineffective acts inconsistently with the principle of good faith under Article 2 of the Civil Code and with its duty of loyalty (the Decision, para. 25).

KARARDA

IN THE DECISION

Hukuk Genel Kurulu talimatları, franchise alanı sisteme dahil etmek ve piyasada tek bir imajla yer almasını sağlamak amacıyla öngörülen kurallar olarak tanımlamış ve şu tespiti yapmıştır: "franchise alanın bu standartlara uygun davranması sözleşme ilişkisinin asli unsurlarındandır." (Karar, prg. 23)

The Assembly defined instructions as rules laid down in order to integrate the franchisee into the system and to ensure that it appears on the market with a single image, and held that "the franchisee's conduct in conformity with these standards is one of the essential elements of the contractual relationship." (the Decision, para. 23)

02

Sistem Bütünlüğü, Marka Kimliği ve Personel Kıyafeti

System Integrity, Brand Identity and Staff Uniforms

Marka Bütünlüğü Bakımından Görsel Standartlar

Franchise alan işletmelerde çalışan personelin kılık ve kıyafeti, işletme içi bir tercihin ötesinde marka kimliğinin bir parçasıdır. Marka; tescilli ibare ve logonun yanında ambalaj, servis tarzı, mağaza atmosferi ve personel görünümü gibi tüketiciyle temas edilen her noktada somutlaşan kurumsal bir kimlik bütünüdür.

Personelin franchise veren tarafından belirlenen tek tip logolu tişört, önlük ve aksesuarları kullanması üç bakımdan işlev görmektedir:

- tüketici nezdinde sisteme ve sunulan hizmete yönelik güven duygusunun tesis edilmesi,
- sunulan ürün ve hizmette hijyen, düzen ve kurumsal kalite algısının pekiştirilmesi,
- işletmenin, dağıtım ağının yetkili ve denetlenen bir parçası olduğunun dış dünyaya yansıtılması (Karar, prg. 23-24).

Visual Standards and Brand Integrity

The clothing of staff working at franchised outlets is part of brand identity and goes beyond a matter of internal business preference. Alongside the registered word mark and logo, a brand is a corporate identity as a whole, given concrete form at every point of contact with the consumer, such as packaging, style of service, store atmosphere and the appearance of staff.

The use by staff of the uniform logo-bearing T-shirts, aprons and accessories determined by the franchisor performs a function in three respects:

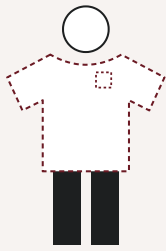
- establishing consumer confidence in the system and in the service offered,
- reinforcing the perception of hygiene, order and corporate quality in the products and services offered,
- showing the outside world that the business is an authorised and inspected part of the distribution network (the Decision, paras. 23-24).

PERSONEL KIYAFETİ: SÖZLEŞMEYE UYGUN GÖRÜNÜM VE OLAYDA TESPİT EDİLEN AYKIRILIKLAR / STAFF UNIFORMS: THE AGREED APPEARANCE AND THE BREACHES FOUND IN THE CASE

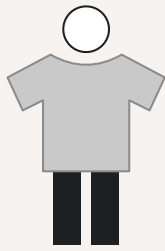
OLAYDA KARŞILAŞILAN GÖRÜNÜMLER / APPEARANCES ENCOUNTERED IN THE CASE

☒ **Sözleşmeye uygun**
Agreed uniform
franchise verenden temin, md. 5/7

☒ **Haricen bastırılmış**
Logo T-shirt printed elsewhere
ihbarname, 05.03.2012

☒ **Serbest kıyafet**
Plain clothes
fesih ihbarnamesi, 07.05.2012

KIYAFETİN ÜÇ İŞLEVİ / THREE FUNCTIONS

- Güven** Trust
tüketicinin sisteme ve hizmete güveni
consumer confidence in the system
- Kalite algısı** Perception of quality
hijyen, düzen ve kurumsal kalite
hygiene, order, corporate quality
- Ağın parçası olma** Part of the network
yetkili ve denetlenen şube görünümü
an authorised, inspected outlet

Hatay 5. Noterliği tespiti - 30.04.2012
Notarial determination, 30 April 2012

altı personelin kıyafeti fotoğraflanarak zapta geçirildi / six staff photographed

AYKIRILIK BİÇİMLERİ KARAR'IN 40 VE 41 İNCİ PARAGRAFLARINDAN ALINMIŞTIR / FORMS OF BREACH TAKEN FROM PARAS. 40 AND 41 OF THE DECISION

Franchise alanın sözleşmede kararlaştırılan standart kıyafetleri bedeli karşılığında temin etmekten kaçınması, personeli serbest kıyafetlerle veya yetkisiz olarak haricen bastırılan ürünlerle çalıştırması, markanın ayırt edici gücünü zayıflatmakta ve tüketici gözündeki kurumsal ciddiyeti sarsmaktadır.

Where the franchisee avoids obtaining, against payment, the standard clothing agreed in the contract and has staff work in plain clothes or in items printed elsewhere without authorisation, this weakens the distinctiveness of the brand and undermines its corporate credibility in the eyes of consumers.

Güven İlişkisinin Sarsılması ve Feshe Etkisi

Franchise veren bakımından sistemin korunmasındaki başlıca risk, standartlara uymayan ve denetimlere direnç gösteren franchise alanların varlığıdır. Hukuk Genel Kurulu bu riski, franchise alanın ücretli bir çalışan gibi bağımlı olmamasının da etkisiyle talimat ve denetimlere direnç gösterebilmesi şeklinde tarif etmiş; taraflar arasındaki uyumsuzluğun yeknesaklığı bozabileceğini, markanın tüketici gözündeki itibarını zedeleyerek marka değerini olumsuz etkileyeceğini ve bu durumun sözleşme ilişkisinin sonlandırılmasına yol açacak nitelik ve güçte olduğunu belirtmiştir (Karar, prg. 26). Bir şubede yaşanan kalite veya görünüm kaybı, markanın bütün ağına yansıyan bir itibar kaybına dönüşebilmektedir.

Sürekli borç ilişkilerinde taraflar arasında yüksek düzeyde karşılıklı güven esastır. Yazılı uyarılara ve noter aracılığıyla yapılan bildirimlere rağmen kurumsal personel kıyafetlerinin giyilmemesinde ısrar edilmesi, dürüstlük kuralı çerçevesinde franchise verenden sözleşme ilişkisini sürdürmesinin beklenemeyeceği objektif bir zemin oluşturabilmektedir.

Erosion of Trust and Its Effect on Termination

For the franchisor, the principal risk in protecting the system is the presence of franchisees that fail to comply with standards and resist inspections. The Assembly described this risk as the franchisee's capacity to resist instructions and inspections, influenced also by the fact that it is not dependent in the way a salaried employee is; it stated that discord between the parties may disrupt uniformity, will adversely affect brand value by damaging the brand's reputation in the eyes of consumers, and is of a nature and force capable of leading to the termination of the contractual relationship (the Decision, para. 26). A loss of quality or appearance at one outlet can turn into a loss of reputation affecting the brand's entire network.

A high level of mutual trust between the parties is fundamental to continuing obligations. Persisting in not wearing corporate staff clothing despite written warnings and notices served through a notary may create an objective basis on which, under the principle of good faith, the franchisor cannot be expected to continue the contractual relationship.

SADE ANLATIMLA

IN PLAIN TERMS

Franchise alan kendi işletmesinin sahibidir; ancak tabelasında başkasının markası vardır. Müşteri için her şube aynı markadır. Bu nedenle personelin ne giyeceği sözleşmede düzenlenmiştir, bu konu franchise alanın kendi takdirine bırakılmış sayılmamaktadır.

The franchisee owns its business, but the sign above the door carries someone else's brand. For the customer, every outlet is the same brand. Where the agreement regulates what staff wear, the matter is therefore not regarded as left to the franchisee's own discretion.

03

Sona Erme ve Haklı Nedenle Fesih

Termination and Termination for Just Cause

Haklı Fesih Kavramı ve Kapsamı

Franchise sözleşmesi sürenin dolması veya tarafların anlaşmasıyla olağan şekilde sona erebileceği gibi taraflardan birinin tek taraflı irade beyanıyla da feshedilebilmektedir. Sürekli borç ilişkilerinde fesih kural olarak ileriye etkili sonuç doğurmakta; bu yönüyle geçmişe etkili sonuç doğuran dönmeden ayrılmaktadır (Karar, prg. 27-28).

Haklı nedenle fesih (olağanüstü fesih), sözleşmenin kurulmasından sonra ortaya çıkan ve borç ilişkisinin devamı bakımından dürüstlük kuralı uyarınca taraflardan biri için çekilmezlik yaratan önemli sebeplerin varlığı hâlinde başvurulana istisnai bir imkândır. Sözleşme belirli veya belirsiz süreli olsun, haklı bir nedenin varlığı hâlinde taraflar sözleşmeyi derhâl feshedebilmektedir (Karar, prg. 30-31).

Her sözleşmeye aykırılık doğrudan haklı fesih hakkı doğurmamaktadır. Olağanüstü fesih için aykırılığın taraflar arasındaki güven ilişkisini ortadan kaldıracak ölçüde ağır ve önemli olması ve çekilmezlik hâlinin dürüstlük kuralı çerçevesinde objektif olarak ortaya çıkması gerekmektedir (Gürzumar, s. 172-173'ten aktaran Karar, prg. 33). Sözleşmede belirli ihlaller haklı fesih sebebi olarak sayılmış olsa dahi hâkim, ileri sürülen aykırılığın somut olay bakımından sözleşmenin devamı yönünden çekilmezlik yaratıp yaratmadığını değerlendirmektedir (Karar, prg. 34).

Haklı ve Haksız Feshin Maddi Sonuçları

Feshin haklı olup olmaması, tasfiye sürecinde tarafların ileri sürebileceği alacak ve tazminat taleplerinin akıbetini belirlemektedir (Karar, prg. 32). Fesih haksız ise sözleşmesi haksız feshedilen franchise alan, belirli süreli sözleşmelerde ödediği franchise bedelinin kalan süreye isabet eden kısmını, tefrişat ve demirbaş harcamalarından doğan zararlarını ve yoksun kaldığı kârı müspet zarar kapsamında talep edebilmektedir.

Haksız fesihte istenebilecek tutarın belirlenmesinde sözleşmenin kalan süresinin tamamı her durumda esas alınmamaktadır. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi

The Concept and Scope of Termination for Just Cause

A franchise agreement may end in the ordinary way on expiry of its term or by agreement of the parties, and it may also be terminated by a unilateral declaration of intent by one of the parties. In continuing obligations, termination as a rule takes effect for the future and in this respect differs from rescission, which has retroactive effect (the Decision, paras. 27-28).

Termination for just cause (extraordinary termination) is an exceptional remedy available where significant reasons arising after the conclusion of the agreement make the continuation of the obligation intolerable for one of the parties under the principle of good faith. Whether the agreement is for a fixed or an indefinite term, the parties may terminate it with immediate effect where just cause exists (the Decision, paras. 30-31).

Not every breach of contract directly gives rise to a right of termination for just cause. Extraordinary termination requires the breach to be serious and significant enough to destroy the relationship of trust between the parties, and the intolerability to arise objectively under the principle of good faith (Gürzumar, pp. 172-173, cited in the Decision, para. 33). Even where the agreement lists certain breaches as grounds for termination for just cause, the judge assesses whether the alleged breach has made the continuation of the agreement intolerable in the specific case (the Decision, para. 34).

Financial Consequences of Justified and Wrongful Termination

Whether the termination is justified determines the fate of the receivables and damages claims the parties may raise in the winding-up (the Decision, para. 32). If the termination is wrongful, the franchisee whose agreement has been wrongfully terminated may claim, as expectation damages, the part of the franchise fee paid under a fixed-term agreement attributable to the remaining term, its losses arising from furnishing and equipment expenditure and its lost profit.

In determining the amount recoverable for wrongful termination, the entire remaining term of the agreement is not taken as the basis in every case. In its

16.03.2023 tarihli ve E. 2021/7358, K. 2023/1618 sayılı kararında, franchise verenin bakiye süreye ilişkin franchise bedeli talebinde benzer nitelikte bir sözleşmenin yapılabileceği makul sürenin esas alınması gerektiğini ve fesih tarihinden sözleşme sonuna kadarki süre üzerinden yapılan hesaplamanın hatalı olduğunu belirterek hükmü bozmuştur.

decision dated 16 March 2023, E. 2021/7358, K. 2023/1618, the 11th Civil Chamber of the Court of Cassation reversed the judgment, holding that a franchisor's claim for franchise fees for the remaining term should be based on the reasonable period within which a similar agreement could be concluded and that a calculation based on the period from the termination date to the end of the agreement was erroneous.

FESİH HAKSIZ MI, HAKLI MI: TALEP KALEMLERİNİN AKİBETİ / WRONGFUL OR JUSTIFIED TERMINATION: THE FATE OF EACH HEAD OF CLAIM			
FRANCHİSE ALANIN TALEPLERİ FRANCHISEE'S CLAIMS	Fesih haksız Wrongful termination	Fesih haklı Termination for just cause <i>franchise alanın kusuruyla / franchisee at fault</i>	
Franchise veya giriş bedeli Franchise or entry fee	✓ kalan süreye isabet eden kısım	✗ Karar, prg. 47	
Tefrişat ve demirbaş zararı Furnishing and equipment loss	✓ müspet zarar kapsamında	✗ Karar, prg. 47	
Yoksun kalınan kâr Lost profit	✓ müspet zarar kapsamında	✗ Karar, prg. 47	
Denkleştirme Indemnity claim	✗ TTK m. 122/5 kıyasen, koşullu	✗ TTK m. 122/3	
Fesih tarihine kadarki cari hesap Current account up to termination	✓ feshin niteliğinden bağımsız	✓ Karar, prg. 47	
✓ İstenebilir Recoverable	✗ Koşullara bağlı Conditional	✗ Dinlenmemektedir Not heard	Franchise verenin bakiye süre talebinde makul süre esas alınır: 11. HD · 16.03.2023 · E. 2021/7358
FRANCHİSE ALANIN TALEPLERİ BAKIMINDAN; HAKLI FESİH SÜTUNU FRANCHİSE ALANIN KUSURUYLA FESHE YOL AÇTIĞI HÂLİ GÖSTERİR / FROM THE FRANCHISEE'S PERSPECTIVE; THE JUST CAUSE COLUMN SHOWS THE CASE WHERE THE FRANCHISEE'S FAULT LED TO TERMINATION			

Fesih haklı nedene dayanıyorsa tablo tersine dönmektedir:

Where the termination rests on just cause, the picture is reversed:

- Kusuruyla sözleşmenin haklı nedenle feshine sebebiyet veren taraf, yoksun kalınan kâr ve demirbaş değer kaybı gibi feshe bağlı tazminat talebinde bulunamamaktadır.
- Haksız fesih koşuluna bağlı olan giriş veya franchise bedelinin iadesi talebi de bu kapsamdadır. Hukuk Genel Kurulu, feshin haklı nedene dayandığı sabit olduğunda “ancak feshin haksız olması koşuluyla dinlenebilecek alacak taleplerinin” kabul edilemeyeceğini belirtmiştir (Karar, prg. 47). Kanaatimizce bu sonuç, giriş bedelinin sisteme dahil olmanın ve know-how ile marka kullanımının karşılığı olmasıyla da desteklenmektedir; ancak sözleşmenin çok kısa sürede sona erdiği durumlarda bu bedelin akibeti ayrıca tartışılabilir.
- Taraflar, feshin haklılığından bağımsız olarak fesih tarihine kadarki cari hesap ilişkisinden doğan borçlarından sorumludur (Karar, prg. 47).
- Franchise alanın sözleşme süresince markanın değerine ve müşteri çevresine katkıda bulunduğu gerekçesiyle ileri sürebileceği denkleştirme talebi de feshin haklılığıyla bağlantılıdır. Acentelik sözleşmesine ilişkin TTK m. 122 hükmünün franchise sözleşmelerine kıyasen uygulanması hâlinde, kusuruyla haklı feshe yol açan franchise alanın denkleştirme talebi de dinlenmeyecektir.

- A party whose fault caused the agreement to be terminated for just cause cannot claim damages linked to the termination, such as lost profit and loss in value of equipment.
- A claim for the return of the entry or franchise fee, which depends on the termination being wrongful, also falls within this scope. The Assembly stated that, once it is established that the termination rests on just cause, “receivables claims that can be heard only on condition that the termination is wrongful” cannot be accepted (the Decision, para. 47). In our assessment, this outcome is also supported by the fact that the entry fee is consideration for joining the system and for the use of know-how and the trade mark; however, the fate of this fee may be debated separately where the agreement ends after a very short period.
- Irrespective of whether the termination is justified, the parties remain liable for their debts arising from the current account relationship up to the date of termination (the Decision, para. 47).
- An indemnity claim that the franchisee may raise on the ground that it contributed to the value of the brand and to the customer base during the term of the agreement is also linked to whether the termination is justified. If Article 122 of the TCC on agency agreements is applied to franchise agreements by analogy, the indemnity claim of a franchisee whose fault led to termination for just cause will not be heard either.

KANUNDAKİ DÜZENLEME

STATUTORY PROVISION

TTK'nın 122 nci maddesinin üçüncü fıkrasına göre acentenin kusuru sebebiyle sözleşme müvekkil tarafından haklı sebeplerle feshedilmişse acentenin denkleştirme isteminde bulunma hakkı bulunmamaktadır. Aynı maddenin beşinci fıkrasına göre madde, hakkaniyete aykırı düşmedikçe, tekel hakkı veren benzeri sürekli sözleşme ilişkilerinin sona ermesi hâlinde de uygulanmaktadır.

Under Article 122(3) of the TCC, the agent has no right to claim an indemnity where the principal has terminated the agreement for just cause owing to the agent's fault. Under paragraph 5 of the same Article, the Article also applies, unless this would be inequitable, on the termination of similar continuing contractual relationships granting exclusive rights.

04

Hukuk Genel Kurulu Kararı: Olay ve Yargılama Süreci

The Decision of the Assembly: Facts and Procedural History

Taraflar ve Sözleşme

Davacı franchise alan ile davalı franchise veren arasında 22.06.2011 tarihinde bir franchise sözleşmesi imzalanmıştır. Davacı, 2011 yılının onuncu ayından itibaren iki ayrı restoranda davalının markası altında faaliyet göstermeye başlamıştır (Karar, prg. 4, 38).

Sözleşmenin 5 inci maddesinde franchise alanın, franchise verenden bedeli karşılığında temin edeceği personel kıyafetlerini kullanarak personelin temiz, bakımlı ve düzenli olmasını sağlayacağı (md. 5/7), franchise verenin atadığı denetçilerle her zaman denetleme hakkına sahip olacağı (md. 5/11) ve sözleşme maddelerine uyulmamasının tek başına fesih hakkı doğuracağı (md. 5/15); 6 ncı maddesinde ise yükümlülükler uyulmaması veya yapılan ihtarla rağmen üç gün içinde önlem alınmaması hâlinde sözleşmenin franchise veren tarafından tek taraflı feshedileceği düzenlenmiştir (Karar, prg. 10, 36-37). Sözleşme, hükümlerine uyulduğu müddetçe yürürlükte kalacak şekilde belirsiz süreli olarak kurulmuştur (Karar, prg. 43).

Fesih Süreci

Ticari ilişkinin başlamasından kısa süre sonra taraflar arasında uyuşmazlıklar ortaya çıkmıştır. 20.01.2012 tarihli mağaza denetim formunda personelin tek tip kıyafetlerinin bulunup bulunmadığı sorusu "Hayır" olarak işaretlenmiş ve form mağaza yetkililerince de imzalanmıştır. Davalı, 05.03.2012 tarihli ihtarname ile çalışanların giydiği logolu tişörtlerin kendisi tarafından temin edilenler olmadığını belirterek aykırılığın üç gün içinde giderilmesini istemiştir. 28.04.2012 tarihli denetimde aykırılığın sürdüğü tespit edilmiş, ancak davacı tarafı bu kez tutanağı imzalamaktan kaçınmıştır. Davalı, 30.04.2012 tarihinde Hatay 5. Noterliği aracılığıyla işyerinde tespit yaptırmış; tespit tutanağında altı personelin üzerindeki kıyafetler fotoğraflanarak zapta geçirilmiştir. Sözleşme, 07.05.2012 tarihli fesih ihbarnamesi ile feshedilmiştir (Karar, prg. 10, 38, 41).

The Parties and the Agreement

A franchise agreement was signed on 22 June 2011 between the claimant franchisee and the defendant franchisor. From October 2011 the claimant began operating two separate restaurants under the defendant's trade mark (the Decision, paras. 4 and 38).

Article 5 of the agreement provided that the franchisee would ensure that staff were clean, well-groomed and tidy by using the staff clothing to be obtained from the franchisor against payment (Art. 5/7), that the franchisor would at all times have the right to inspect through the inspectors it appointed (Art. 5/11) and that failure to comply with the provisions of the agreement would in itself give rise to a right of termination (Art. 5/15); Article 6 provided that the agreement would be terminated unilaterally by the franchisor if the obligations were not complied with or if measures were not taken within three days despite a formal notice (the Decision, paras. 10 and 36-37). The agreement was concluded for an indefinite term, to remain in force for as long as its provisions were complied with (the Decision, para. 43).

The Termination Process

Disputes arose between the parties shortly after the commercial relationship began. In the store inspection form dated 20 January 2012, the question whether staff had the uniform clothing was marked "No", and the form was also signed by the store's managers. By a formal notice dated 5 March 2012, the defendant stated that the logo T-shirts worn by employees were not those supplied by it and required the breach to be remedied within three days. The inspection of 28 April 2012 found that the breach was continuing, but this time the claimant's side refused to sign the report. On 30 April 2012 the defendant had a determination made at the premises through the Hatay 5th Notary; the notarial report recorded, with photographs, the clothing worn by six members of staff. The agreement was terminated by a notice of termination dated 7 May 2012 (the Decision, paras. 10, 38 and 41).

FESHİ AYAKTA TUTAN DELİL ZİNCİRİ / THE CHAIN OF EVIDENCE THAT SUSTAINED THE TERMINATION

SÖZLEŞMESEL DAYANAK / CONTRACTUAL BASIS

md. 5/7 kıyafet borcu · md. 5/11 denetim hakkı · md. 5/15 aykırılık fesih hakkı doğurur · md. 6 ihtar ve üç gün süre

İlk derece mahkemesi - 13.03.2020

First-instance court

- ✗ denetim formları tek taraflı, ispata elverişsiz
- ✗ denetim bağımsız denetçi eliyle yapılmalı
- ✗ süre sonrasında yeni denetim yapılmadı

Hukuk Genel Kurulu - 15.04.2026

Assembly of Civil Chambers

- ✓ ispat yükü fesheden tarafta; titizlikle karşılandı
- ✓ denetim franchise vereninin tabii yetkisi
- ✓ noter tespiti ve ihtarla aykırılık ortaya konuldu

TARİHLER KARAR'IN 10, 38 VE 41 İNCİ PARAGRAFLARINDAN ALINMIŞTIR / DATES TAKEN FROM PARAS. 10, 38 AND 41 OF THE DECISION

Fesih ihbarnamesinde ürün niteliği, hijyen, hizmet standartları ve başka tedarikçilerden mal kullanılması gibi birden çok fesih nedenine dayanılmıştır. Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık ise Özel Daire bozma kararında esas alınan personel kıyafetine ilişkin fesih nedeniyle sınırlı kalmıştır (Karar, prg. 39-40).

The notice of termination relied on several grounds, such as product quality, hygiene, service standards and the use of goods from other suppliers. The dispute before the Assembly, however, was confined to the ground relating to staff clothing on which the Chamber's reversal decision was based (the Decision, paras. 39-40).

Talepler ve Yargılama Süreci

Davacı, Hatay 1. Asliye Hukuk Mahkemesinde (Ticaret Mahkemesi sıfatıyla) açtığı davada feshin haksız olduğunu ileri sürerek maddi ve manevi tazminat talep etmiştir. Talep kalemleri ile ilk derece mahkemesinin ve yüksek yargı kararlarının bu kalemler hakkındaki sonuçları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

The Claims and the Proceedings

In the action it brought before the Hatay 1st Civil Court of First Instance (sitting as a Commercial Court), the claimant alleged that the termination was wrongful and claimed pecuniary and non-pecuniary damages. The heads of claim and the outcome of the first-instance and appellate decisions on each of them are shown in the table below.

TALEP CLAIM	TUTAR AMOUNT	İLK DERECE, 13.03.2020 FIRST INSTANCE, 13.03.2020	11. HD VE HGK 11TH CHAMBER AND ASSEMBLY
Ödenen franchise bedeli Franchise fee paid	100.000,00 TL 100.000,00 TL	80.000,00 TL kabul TRY 80,000.00 awarded	Red gerektiği gerekçesiyle bozma Reversed: claim to be dismissed
Demirbaşların düşük bedelle elden çıkarılmasından doğan değer kaybı Loss in value from disposal of equipment below value	10.000,00 TL 10.000,00 TL	İki kalem için birlikte 32.294,06 TL kabul TRY 32,294.06 awarded for both heads together	Red gerektiği gerekçesiyle bozma Reversed: claim to be dismissed
İşletmelerdeki tefrişat Furnishing of the outlets	50.000,00 TL 50.000,00 TL	Bir önceki satırla birlikte Together with the previous row	Red gerektiği gerekçesiyle bozma Reversed: claim to be dismissed
Yoksun kalınan kâr Lost profit	50.000,00 TL 50.000,00 TL	Kabul edilmedi Not awarded	Red Dismissal
Fesihle elde kalan ürünler Products left on hand at termination	2.500,00 TL 2.500,00 TL	Kabul edilmedi Not awarded	Red Dismissal
Marka değerine ve müşteri sayısına katkı Contribution to brand value and customer numbers	5.000,00 TL 5.000,00 TL	Kabul edilmedi Not awarded	Red Dismissal
İhtirazi kayıtların ödenen faturalardaki fiyat farkı Price difference on invoices paid under reservation	9.630,00 TL 9.630,00 TL	Kabul Awarded	Red gerektiği gerekçesiyle bozma; oy çokluğu bu kalemde Reversed: claim to be dismissed; the dissent concerned this head
Manevi tazminat Non-pecuniary damages	50.000,00 TL 50.000,00 TL	Red Dismissed	Davacının temyizi yerinde görülmedi Claimant's appeal held unfounded

TALEP KALEMLERİ VE SONUÇLAR (KARAR, PRG. 4, 8, 10, 47-49) / HEADS OF CLAIM AND OUTCOMES (THE DECISION, PARAS. 4, 8, 10 AND 47-49)

Mahkeme ilk olarak 28.01.2015 tarihli kararıyla uyuşmazlığın fikri ve sınai haklardan kaynaklandığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 11.01.2016 tarihli ve E. 2015/14146, K. 2016/78 sayılı kararıyla, talebin 556 sayılı KHK kapsamında tescilli bir sınai hakla ilişkin olmadığını belirterek bu kararı bozmuştur (Karar, prg. 6-7).

Bozmaya uyularak yapılan yargılamada mahkeme 13.03.2020 tarihli ve E. 2016/150, K. 2020/73 sayılı kararıyla; davalının tuttuğu mağaza denetim formlarının tek tarafı düzenlendiği ve ispata elverişli olmadığı, denetimin sözleşme gereği denetçi eliyle yapılması gerektiği, aykırılık bulunsu dahi süre verildikten sonra yeni bir denetim yapılmadığı ve ileri sürülen feshin nedenlerinin sözleşmenin esaslı unsurlarına hâle getirmediği gerekçesiyle feshin haksız olduğuna hükmetmiş ve davayı kısmen kabul etmiştir (Karar, prg. 8, 42).

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 20.04.2022 tarihli ve E. 2020/6079, K. 2022/3196 sayılı kararıyla davacının temyiz itirazlarını yerinde görmemiş; sözleşme hükümlerine, ihtarnameye, denetim formlarına ve Hatay 5. Noterliğinin 30.04.2012 tarihli tespit tutanağına dayanarak davacının uyarı ve tespitlere rağmen kıyafet yükümlülüğünü yerine getirmedeğini, bu nedenle feshin haklı nedene dayandığını belirterek kararı davalı yararına bozmuştur (Karar, prg. 10).

Mahkeme 26.01.2023 tarihli kararıyla direnmiş; bu karar Hukuk Genel Kurulunun 29.05.2024 tarihli ve E. 2024/11-178, K. 2024/307 sayılı kararıyla usulüne uygun bir direnme kararı tesis edilmediği gerekçesiyle usulden bozulmuştur. Mahkeme 07.11.2024 tarihli ve E. 2024/109, K. 2024/288 sayılı kararıyla yeniden direnmiştir. Hukuk Genel Kurulu 15.04.2026 tarihli Kararıyla direnme kararını oy çokluğuyla ve kesin olarak bozmuştur. Genel Kuruldaki görüş ayrılığı ihtirazi kayıtlı ödenen faturalara ilişkin talepte ortaya çıkmış, feshin haklı nedene dayandığı konusunda Özel Daire ile hemfikir olunmuştur (Karar, prg. 11-12, 45, 50).

The court initially declined jurisdiction by its decision of 28 January 2015, on the ground that the dispute arose from intellectual and industrial property rights. By its decision dated 11 January 2016, E. 2015/14146, K. 2016/78, the 11th Civil Chamber of the Court of Cassation reversed that decision, stating that the claim did not concern an industrial property right registered under Decree-Law No. 556 (the Decision, paras. 6-7).

In the proceedings conducted in compliance with the reversal, by its decision dated 13 March 2020, E. 2016/150, K. 2020/73, the court held that the termination was wrongful and partly allowed the action, on the grounds that the store inspection forms kept by the defendant had been drawn up unilaterally and were not capable of proof, that under the agreement inspection had to be carried out by an inspector, that even if there was a breach no new inspection had been carried out after time had been granted, and that the alleged grounds of termination did not impair the essential elements of the agreement (the Decision, paras. 8 and 42).

By its decision dated 20 April 2022, E. 2020/6079, K. 2022/3196, the 11th Civil Chamber held the claimant's grounds of appeal unfounded and reversed the judgment in favour of the defendant, stating, on the basis of the provisions of the agreement, the formal notice, the inspection forms and the determination report of the Hatay 5th Notary dated 30 April 2012, that the claimant had failed to perform its clothing obligation despite warnings and determinations and that the termination therefore rested on just cause (the Decision, para. 10).

The court insisted on its judgment by a decision of 26 January 2023; that decision was reversed on procedural grounds by the Assembly's decision dated 29 May 2024, E. 2024/11-178, K. 2024/307, on the ground that a decision of insistence had not been rendered in due form. By its decision dated 7 November 2024, E. 2024/109, K. 2024/288, the court insisted again. By the Decision of 15 April 2026, the Assembly reversed the decision of insistence by a majority and with final effect. The difference of opinion within the Assembly arose in respect of the claim concerning invoices paid under reservation; the Assembly agreed with the Chamber that the termination rested on just cause (the Decision, paras. 11-12, 45 and 50).

05

Kararın Ortaya Koyduğu İlkeler

The Principles Established by the Decision

Personel Kıyafeti Yükümlülüğünün Asli Niteliği

Hukuk Genel Kuruluna göre franchise alanın sistem standartlarına uygun davranması sözleşme ilişkisinin asli unsurlarındandır ve işletmede çalışacak kişilerin kıyafetlerinin nasıl olacağı da franchise sözleşmesinin bir unsuru olabilir (Karar, prg. 23-24). Genel Kurul, her işletmede aynı standart görünüm ve kalitede hizmet verilmesini sözleşmenin asli unsuru olarak gören franchise verenin bu kuralların "esnetilmesine müsaade etmemesi tabiidir" tespitinde bulunmuştur.

The Essential Nature of the Staff Uniform Obligation

According to the Assembly, the franchisee's conduct in conformity with the system's standards is one of the essential elements of the contractual relationship, and what the persons working at the business are to wear may also be an element of the franchise agreement (the Decision, paras. 23-24). The Assembly found that it is "natural" for a franchisor that regards the provision of service with the same standard appearance and quality at every outlet as an essential element of the agreement "not to allow" these rules "to be relaxed".

KARARDA

IN THE DECISION

"Davalı, franchise sistemine dâhil olan tüm işletmelerde çalışan personelin kılık kıyafetinin yeknesaklığına özel önem vererek bu suretle markanın görünen yüzünü belli bir standartta tutmak suretiyle hem markanın tanınırlığını hem de değerini arttırmaya çalıştığına göre aksi uygulamanın taraflar arasındaki güven ilişkisini sarsacak şekilde devam ettirilmesi hâlinde franchise ilişkisini sona erdirmesi de somut olay bakımından sözleşmenin haklı nedenle feshedildiğini kabul etmek için yeterlidir." (Karar, prg. 44)

"Since the defendant sought to increase both the recognition and the value of the brand by attaching particular importance to the uniformity of the clothing of staff working at all businesses within the franchise system and thereby keeping the visible face of the brand at a certain standard, its termination of the franchise relationship where the contrary practice was continued in a manner shaking the relationship of trust between the parties is, in the specific case, sufficient to accept that the agreement was terminated for just cause." (the Decision, para. 44)

Denetim Hakkının Kapsamı ve İspat

İlk derece mahkemesinin denetimin bağımsız denetçilerce yapılması gerektiği yönündeki yorumu Hukuk Genel Kurulunca benimsenmemiştir. Genel Kurula göre sözleşmedeki "atadığı denetçilerle" ibaresi, sözleşmenin bütününe

The Scope of the Right of Inspection and Proof

The first-instance court's interpretation that inspection had to be carried out by independent inspectors was not adopted by the Assembly. According to the Assembly, the words "with the inspectors it appointed" in the agreement, read in

bakıldığında denetimin taraflardan bağımsız üçüncü bir kişi eliyle yapılacağı sonucunu doğurmamaktadır; sözleşmede bu yönde bir düzenleme bulunmasa dahi franchise verenin sistemin sözleşmeye uygun çalışıp çalışmadığını denetleme hakkı mevcuttur (Karar, prg. 43).

Genel Kurul ayrıca ispat yükünün sözleşmeyi fesheden tarafta olduğunu belirtmiş ve davalının bu yükü yerine getirirken titiz davrandığına dikkat çekmiştir. Davalı, biri mağaza yetkililerince de imzalanan, diğerinde ise karşı tarafın imzadan kaçındığı iki denetim tutanağıyla yetinmemiş, noter aracılığıyla fiili durumu fotoğraflarla zapta geçirtmiş ve ihtarname göndererek franchise alana aykırılığı giderme imkânı tanımıştır. Genel Kurul bu delillerle personelin şart koşulan kıyafetleri giymediğinin ortaya konulduğunu kabul etmiştir (Karar, prg. 41, 43).

İhtirazi Kayıtlı Ödenen Faturalar

KARARDA

IN THE DECISION

“Feshin haklı nedene dayandığı sabit olduğuna göre, ancak feshin haksız olması koşuluyla dinlenebilecek alacak taleplerinin kabul edilemeyeceğinde tereddüt bulunmamaktadır. Bununla birlikte elbette taraflar, feshin haklı olup olmamasından bağımsız şekilde, fesih gerçekleşene kadarki dönemde aralarındaki cari hesap ilişkisinden doğan borçlarından sorumludurlar.” (Karar, prg. 47)

“Since it is established that the termination rests on just cause, there is no doubt that receivables claims that can be heard only on condition that the termination is wrongful cannot be accepted. Nevertheless, the parties are of course liable, irrespective of whether the termination is justified, for their debts arising from the current account relationship between them in the period until the termination takes place.” (the Decision, para. 47)

Genel Kurulda tartışılan ve ilk derece mahkemesinin kabul ettiği fiyat farkı talebi bakımından Karar şu tespitleri içermektedir:

- Davacı, davalının kendisini feshetmeye zorlamak amacıyla fahiş fiyat artışı yaptığını ileri sürmüştür. Bilirkişi heyeti, ticaret odası verilerini de gözeterek fiyat farkının makul kabul edilebilecek düzeyde olduğunu mütalaa etmiş; Genel Kurul, dosyada davalının fahiş fiyat artışıyla sözleşmenin feshine kötü niyetle zemin hazırladığı yönünde “bir tespit ve değerlendirme bulunmadığını” belirtmiştir (Karar, prg. 48-49).
- Feshin haklı olduğu kabul edildiğinden, kötü niyet isnadına dayanan bu alacak talebi yönünden de davanın reddinin hukuka uygun olacağı sonucuna varılmıştır (Karar, prg. 49).

Bu talep yönünden eksik inceleme bulunduğu veya talebin kabulü gerektiği yönündeki görüşler Genel Kurul çoğunluğunca benimsenmemiştir; kararın oy çokluğuyla verilmesinin nedeni bu ayrılıktır (Karar, prg. 50).

the light of the agreement as a whole, do not mean that inspection is to be carried out by a third person independent of the parties; even in the absence of a provision to that effect in the agreement, the franchisor has the right to inspect whether the system is operating in accordance with the agreement (the Decision, para. 43).

The Assembly also stated that the burden of proof lies on the party terminating the agreement and noted that the defendant had acted meticulously in discharging that burden. The defendant had not contented itself with two inspection reports, one also signed by the store's managers and the other which the opposing party refused to sign; it had the actual situation recorded with photographs through a notary and, by serving a formal notice, gave the franchisee the opportunity to remedy the breach. The Assembly accepted that this evidence established that the staff did not wear the required clothing (the Decision, paras. 41 and 43).

Invoices Paid Under Reservation

With regard to the price difference claim, which was debated in the Assembly and allowed by the first-instance court, the Decision contains the following findings:

- The claimant alleged that the defendant had made excessive price increases in order to force it into termination. The panel of experts, also taking chamber of commerce data into account, opined that the price difference was at a level that could be regarded as reasonable; the Assembly stated that the file contained “no finding or assessment” that the defendant had prepared the ground for termination in bad faith through excessive price increases (the Decision, paras. 48-49).
- Since the termination was accepted as justified, it was concluded that dismissal of the action would also be lawful in respect of this claim, which rested on the allegation of bad faith (the Decision, para. 49).

The views that the examination of this claim was incomplete or that the claim should be allowed were not adopted by the majority of the Assembly; this divergence is the reason why the decision was rendered by a majority (the Decision, para. 50).

06

Değerlendirme ve Uygulama Bakımından Çıkarımlar

Assessment and Practical Implications

Hukuk Genel Kurulunun Kararı, franchise ve dağıtım hukuku uygulaması bakımından yol gösterici niteliktedir. Karar, franchise alanın kendi ad ve hesabına çalıştığı ve personelin kıyafeti gibi ayrıntıların markayı etkilemeyeceği yönündeki savunmalarının hukuki zeminini önemli ölçüde zayıflatmaktadır. Marka sahibinin belirlediği kurumsal görsel standartlara uyum, sözleşmenin asli unsurlarından kabul edilmiştir.

Somut Olay Sınırı

Bununla birlikte Kararın somut olayın özelliklerine dayandığı gözden kaçırılmamalıdır. Sözleşmede personel kıyafeti borcu ile aykırılık hâlinde ihtar ve

The Assembly's Decision provides guidance for franchise and distribution law practice. It significantly weakens the legal basis of defences by franchisees that they work in their own name and for their own account and that details such as staff clothing do not affect the brand. Compliance with the corporate visual standards set by the brand owner has been accepted as one of the essential elements of the agreement.

The Limits of the Specific Case

It should not be overlooked, however, that the Decision rests on the particular features of the specific case. The agreement expressly provided for the staff

fesih düzeni açıkça kararlaştırılmış; aykırılık iki denetim tutanağı ve noter tespitiyle belgelenmiş ve ihtara rağmen sürdürülmüştür. Genel Kurul, sözleşmede fesih sebeplerinin sayılmış olması hâlinde dahi hâkimin ileri sürülen aykırılığın sözleşmenin devamı yönünden çekilmezlik yaratıp yaratmadığını değerlendireceğini vurgulamıştır. Bu nedenle Karar, her kıyafet aykırılığının tek başına haklı fesih sebebi oluşturacağı şeklinde okunmamalıdır (Karar, prg. 34, 36-37, 41, 44).

clothing obligation and for a notice and termination procedure in the event of breach; the breach was documented by two inspection reports and a notarial determination and continued despite a formal notice. The Assembly emphasised that, even where the agreement lists grounds for termination, the judge will assess whether the alleged breach has made the continuation of the agreement intolerable. The Decision should therefore not be read as meaning that every breach of a uniform rule will in itself constitute just cause for termination (the Decision, paras. 34, 36-37, 41 and 44).

SOMUT OLAYDA HAKLI FESHİ TAŞIYAN DÖRT UNSUR / THE FOUR ELEMENTS THAT CARRIED JUST CAUSE IN THE SPECIFIC CASE

1 **Açık sözleşme hükmü**
Express contractual provision
md. 5/7, 5/15 ve 6

2 **Belgelenmiş aykırılık**
Documented breach
iki denetim tutanağı ve noter tespiti

3 **Sürelî ihtar**
Notice with a deadline
05.03.2012 - üç gün

4 **İhtara rağmen ısrar**
Persistence despite notice
28.04.2012 ve 30.04.2012 tespitleri

Hâkim denetimi: çekilmezlik
Judicial review: intolerability - prg. 34

Güven ilişkisi sarsıldı
Haklı nedenle fesih
Trust shaken: termination for just cause
Karar, prg. 44 - "somut olay bakımından"

Sözleşmede sayılan fesih sebebi
bu denetimi kaldırmamaktadır

DÖRT UNSURUN BİRLİKTE BULUNDUĞU OLAY; HÂKİM DENETİMİ KARAR'IN 34 ÜNCÜ PARAGRAFINA DAYANMAKTADIR / A CASE WHERE ALL FOUR ELEMENTS WERE PRESENT; JUDICIAL REVIEW RESTS ON PARA. 34 OF THE DECISION

KARARDA

IN THE DECISION

"Bu durumda dahi hâkimin fesih sebebi olarak ileri sürülen sözleşmeye aykırılığın somut olay bakımından sözleşmenin devamını çekilmez hâle getirip getirmediğini değerlendirmesi gerekir. Zira bu hak da ancak dürüstlük kuralına uygun olarak kullanılabilir." (Karar, prg. 34)

"Even in this case, the judge must assess whether the breach of contract relied on as a ground of termination has, in the specific case, made the continuation of the agreement intolerable. For this right, too, may only be exercised in accordance with the principle of good faith." (the Decision, para. 34)

İspat ve Sözleşme Tasarımı

Uygulamada franchise verenler şubelerde tespit ettikleri aykırılıkları çoğu zaman yalnızca şirket içi tutanaklar veya e-posta yazışmalarıyla belgelemeye çalışmakta, bu durum yargılama aşamasında ispat güçlüklerine yol açmaktadır. Kararda görüldüğü üzere aykırılıkların noter aracılığıyla yerinde tespiti ve fotoğraflanması, ardından sözleşmeye uygun süre içeren ihtarnamenin gönderilmesi, feshin yargısal denetimden geçmesinde belirleyici usul adımları olmuştur.

Kararın sözleşme tasarımı bakımından da bir sonucu bulunmaktadır: görsel standartların ve personel kıyafetinin sözleşmede veya eklerinde somut biçimde tanımlanması ve aykırılık hâlinde süreli ihtar ile fesih düzeninin önceden kurulması, franchise verenin fesih hakkının ispatını kolaylaştırmaktadır.

Evidence and Contract Drafting

In practice, franchisors often try to document breaches found at outlets solely through internal reports or e-mail correspondence, which leads to difficulties of proof at trial. As seen in the Decision, the on-site determination and photographing of breaches through a notary, followed by a formal notice granting the period required by the agreement, were decisive procedural steps in the termination withstanding judicial review.

The Decision also has a consequence for contract drafting: defining visual standards and staff clothing concretely in the agreement or its annexes, and establishing in advance a procedure of notice with a deadline followed by termination in the event of breach, makes it easier for the franchisor to prove its right of termination.

Uygulama kontrol listesi

Practical checklist

FRANCHİSE VEREN İÇİN / FOR FRANCHISORS

☐	Kurumsal kıyafet ve görsel standartlar sözleşmede veya ekinde somut olarak tanımlanmalıdır.	Corporate clothing and visual standards should be defined concretely in the agreement or an annex.
☐	Denetimin kimin eliyle yapılacağı açıkça yazılmalı; "atanan denetçiler" gibi ifadeler franchise verenin kendi personelini de kapsayacak şekilde kaleme alınmalıdır.	The agreement should state clearly by whom inspections are to be made; wording such as "appointed inspectors" should be drafted so as to cover the franchisor's own staff.
☐	Denetim tutanakları mağaza yetkilisine imzalatılmalı, imzadan kaçınılrsa bu durum tutanağa geçirilmelidir.	Inspection reports should be signed by the store manager and, if signature is refused, this should be recorded in the report.
☐	Ayıklılık sürüyorsa noter tespiti yaptırılmalı ve durum fotoğraflarla belgelenmelidir.	If the breach continues, a notarial determination should be obtained and the situation documented with photographs.
☐	Sözleşmedeki süreyi içeren ihtarname gönderilmeli, süre bitiminde ayıklılığın devam ettiği yeniden tespit edilmelidir.	A formal notice granting the period stated in the agreement should be served, and the continuation of the breach should be determined again on expiry of that period.
☐	Fesih ihbarnamesinde her fesih nedeni ayrı ayrı ve delilleriyle gösterilmelidir.	The notice of termination should set out each ground of termination separately, together with the supporting evidence.

FRANCHİSE ALAN İÇİN / FOR FRANCHISEES

☐	Ticari bağımsızlık, sözleşmede kabul edilen kurumsal kimlik kurallarına uymama serbestisi vermemektedir.	Commercial independence does not confer freedom to disregard the corporate identity rules accepted in the agreement.
☐	İhtarname alındığında ayıklılık süresi içinde giderilmeli ve giderildiği belgelenmelidir.	On receipt of a formal notice, the breach should be remedied within the period and the remedy documented.
☐	Fiyat artışı gibi itirazlar ihtirazi kayıtlarla birlikte belgelere dayandırılmalıdır; kötü niyet iddiası somut tespit gerektirmektedir.	Objections such as price increases should be supported by documents as well as a reservation; an allegation of bad faith requires a concrete finding.
☐	Haklı fesih hâlinde franchise bedeli, tefrişat ve yoksun kâr gibi feshe bağlı taleplerin dinlenmeyeceği gözetilmelidir.	It should be borne in mind that, in the event of termination for just cause, claims linked to termination such as the franchise fee, furnishing and lost profit will not be heard.

Görevli Mahkeme

Son olarak somut davada ilk derece mahkemesinin önce görevsizlik kararı verdiği ve Yargıtay'ın, uyuşmazlığın tescilli bir sınai hakka ilişkin olmadığını belirterek bu kararı bozduğu hatırlanmalıdır. Franchise sözleşmesinden doğan her uyuşmazlık fikri ve sınai haklar mahkemesinin görev alanına girmemektedir; görevli mahkeme uyuşmazlığın konusuna göre belirlenmektedir (Karar, prg. 6-7).

The Competent Court

Finally, it should be recalled that in this case the first-instance court initially declined jurisdiction and that the Court of Cassation reversed that decision, stating that the dispute did not concern a registered industrial property right. Not every dispute arising from a franchise agreement falls within the jurisdiction of the intellectual and industrial property courts; the competent court is determined according to the subject matter of the dispute (the Decision, paras. 6-7).

SONUÇ / CONCLUSION

"Ticari bağımsızlık, franchise alana sözleşmede kabul ettiği kurumsal kimlik kurallarını göz ardı etme hakkı vermemektedir."

"Commercial independence does not entitle the franchisee to disregard the corporate identity rules it has accepted in the agreement."

Franchise sözleşmeleri karşılıklı güvene ve kurumsal yeknesaklığa dayanan karmaşık ve sürekli borç ilişkileridir. Bu sistemde franchise verenin temel varlıklarından biri, tüketici nezdinde oluşturduğu marka algısı ve ticari itibardır. Sistem standartlarının korunması, franchise verene tanınan talimat verme ve denetleme yetkilerinin eksiksiz biçimde kullanılmasına bağlıdır.

Hukuk Genel Kurulunun Kararı, sözleşmede açıkça düzenlenen kurumsal kıyafet yükümlülüğünün ihtar ve tespitlere rağmen ısrarla ihlal edilmesinin, marka bütünlüğünü bozan ve sözleşmenin devamı yönünden çekilmezlik yaratan bir haklı fesih sebebi olabileceğini ortaya koymuştur. Feshe kendi kusuru ve talimatlara direnciyle sebebiyet veren franchise alanın; ödediği giriş bedelini,

Franchise agreements are complex continuing obligations based on mutual trust and corporate uniformity. In this system, one of the franchisor's core assets is the brand perception and commercial reputation it has built among consumers. Protecting the system's standards depends on the full exercise of the franchisor's powers to give instructions and to inspect.

The Assembly's Decision has shown that persistent breach of an expressly agreed corporate clothing obligation, despite notices and determinations, may constitute just cause for termination that disrupts brand integrity and makes continuation of the agreement intolerable. A franchisee that has caused the termination through its own fault and resistance to instructions has no means of shifting to the

tadilat ve tefrişat masraflarını veya geleceğe yönelik kâr kaybını franchise verene yükleme imkânı bulunmamaktadır.

Bu çerçevede franchise verenlerin sözleşme kurallarını açık ve yoruma kapalı şekilde düzenlemeleri, denetim mekanizmalarını noter tespiti ve ihtar gibi objektif delillerle desteklemeleri; franchise alanların ise ticari bağımsızlıklarının kurumsal kimlik kurallarını göz ardı etme hakkı vermediğini gözeterek marka standartlarına özenle uymaları gerekmektedir.

franchisor the entry fee it paid, its renovation and furnishing costs or its future loss of profit.

Against this background, franchisors should set out their contractual rules clearly and in terms not open to interpretation and support their inspection mechanisms with objective evidence such as notarial determinations and formal notices, while franchisees should comply carefully with brand standards, bearing in mind that their commercial independence does not entitle them to disregard corporate identity rules.

ATIF YAPILAN MEVZUAT VE KARARLAR / LEGISLATION AND DECISIONS CITED

4721 sayılı TMK m. 1, 2 · 6098 sayılı TBK · 6102 sayılı TTK m. 122/3, 122/5 · 556 sayılı KHK · Mülga 1998/7 sayılı Franchise Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği m. 3/b (RG 16.12.1998, 23555) · 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (RG 14.07.2002, 24815) · Yargıtay HGK 15.04.2026, E. 2025/351, K. 2026/249 · Yargıtay HGK 29.05.2024, E. 2024/11-178, K. 2024/307 · Yargıtay HGK 16.05.2019, E. 2017/11-60, K. 2019/579 · Yargıtay 11. HD 20.04.2022, E. 2020/6079, K. 2022/3196 · Yargıtay 11. HD 16.03.2023, E. 2021/7358, K. 2023/1618 · Yargıtay 11. HD 11.01.2016, E. 2015/14146, K. 2016/78 · Hatay 1. Asliye Hukuk Mahkemesi (Ticaret Mahkemesi sıfatıyla) 28.01.2015, E. 2013/96, K. 2015/96; 13.03.2020, E. 2016/150, K. 2020/73; 26.01.2023, E. 2022/345, K. 2023/30; 07.11.2024, E. 2024/109, K. 2024/288

Turkish Civil Code No. 4721, Arts. 1 and 2 · Turkish Code of Obligations No. 6098 · Turkish Commercial Code No. 6102, Art. 122(3) and (5) · Decree-Law No. 556 · Repealed Block Exemption Communiqué No. 1998/7 on Franchise Agreements, Art. 3(b) (OG 16.12.1998, 23555) · Block Exemption Communiqué No. 2002/2 on Vertical Agreements (OG 14.07.2002, 24815) · Court of Cassation, Assembly of Civil Chambers: 15.04.2026, E. 2025/351, K. 2026/249; 29.05.2024, E. 2024/11-178, K. 2024/307; 16.05.2019, E. 2017/11-60, K. 2019/579 · 11th Civil Chamber: 20.04.2022, E. 2020/6079, K. 2022/3196; 16.03.2023, E. 2021/7358, K. 2023/1618; 11.01.2016, E. 2015/14146, K. 2016/78 · Hatay 1st Civil Court of First Instance (sitting as a Commercial Court): 28.01.2015, E. 2013/96, K. 2015/96; 13.03.2020, E. 2016/150, K. 2020/73; 26.01.2023, E. 2022/345, K. 2023/30; 07.11.2024, E. 2024/109, K. 2024/288

KAYNAKÇA / BIBLIOGRAPHY

Aksu, Yağmur Nisa: "Franchise Sözleşmesinin Çerçeve Sözleşme Niteliği Taşıma(m)a(s)ına İlişkin Tartışmalar", Prof. Dr. O. Gökhan Antalya'ya Meslekte 50. Yıl Armağanı, Ed. Kardelen Kırac Tokabaş vd., Cilt I, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, Ekim 2025, s. 303-304.

Gürzumar, Osman Berat: Franchise Sözleşmeleri ve Bu Sözleşmelerin Temelini Oluşturan "Sistem"lerin Hukuken Korunması, Beta Basım Yayım, İstanbul, 1995.

Kırca, Çiğdem: Franchise Sözleşmesi, Yetkin Yayınları, Ankara, 1997.

Saral, Onur: Franchise Sözleşmeleri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, Mayıs 2020.

İşbu makale genel bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup hukuki tavsiye niteliği taşımamaktadır. Makalede anılan mahkeme kararları yayın tarihi itibarıyla erişilebilen karar metinlerine dayanmaktadır; karar özetlerinde yer alan tespitler ilgili mahkemelerin değerlendirmesidir. İşbu yazı avukat ile müvekkil arasında bir ilişki kurmakta ve güncellenmesi hususunda herhangi bir taahhüt içermemektedir. 28 Ekim 2026.

This article has been prepared for general information purposes only and does not constitute legal advice. The court decisions referred to are based on the decision texts accessible as at the date of publication; findings recorded in decision summaries are those of the relevant courts. This article does not create an attorney-client relationship and contains no undertaking as to its updating. 28 October 2026.